

Moeten we bang zijn van de wolf?

Neen. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de wolf mensen zou aanvallen. In onze omringende landen komt de wolf al een tijdje terug voor, in grotere aantallen dan bij ons. Er is geen enkel geval gekend waarbij wolven, mensen als prooi aanzien. Onze angst gaat terug naar de periode van de Middeleeuwen waar wolven in rauwe oorlogsomstandigheden of ten gevolge van hondsdelheid ook menselijke slachtoffers maakten. Deze omstandigheden komen in West-Europa gelukkig niet meer voor. Verder wordt deze angst ook in het leven gehouden door de vele sprookjes waarin de wolf de slechterik speelt: de wolf van Roodkapje, de wolf en de 3 biggetjes, de grote boze wolf: in sprookjes heeft de wolf het altijd gedaan. Ook in uitdrukkingen als 'een wolf in schaapskleren' of 'huilen met de wolven in het bos' krijgt hij geen positief imago mee. Toch is hij juist kwetsbaar, schuw en ongevaarlijk voor mensen.

Moeten we blij zijn met de komst van de wolf?

De meningen over de terugkeer van de wolf zijn verdeeld. Hij is een absolute aanwinst voor onze natuur en creëert kansen voor tal van andere soorten. Zo leeft sinds kort terug een koppeltje raven in Bosland. Deze vogel was ook uit onze contreien verdwenen en profiteert van de kadavers die de wolven achterlaten. Tegelijk sleept de wolf nog steeds een slecht imago met zich mee. Hoewel ongevaarlijk voor mensen, zetten wolven soms wel een schaap op het menu. Het wolvenplan verzamelt maatregelen om beter samen te leven met de wolf.

Moeten we blij zijn met de komst van de wolvenwelpjes?

De komst van de welpen toont aan dat de wolven hier in Vlaanderen hoogstwaarschijnlijk prima zullen gedijen. Het wolvenpaar heeft in Limburg duidelijk een plek gevonden waar ze een roedel kunnen stichten. Voor de natuur is dat goed nieuws omdat zij zo blijvend hun positieve invloed kunnen uitoefenen op de lokale soortenrijkdom. Het toont ook absoluut de noodzaak aan om permanente preventieve maatregelen te nemen om schapen te beschermen tegen aanvallen van de wolf. We moeten nu samen vermijden dat de jonge wolven leren dat voedsel veel gemakkelijker te rapen valt in een schapenweide.

Bestaat nu de kans op een 'wolvenplaag'?

Absoluut niet. Een wolvenroedel heeft een zeer groot territorium nodig, minimaal 200 km². De meeste jonge wolven gaan tussen de leeftijd van 9 maand tot 2 jaar hun eigen territorium zoeken, buiten dat van hun ouders. Ze leggen daarbij grote afstanden af. Een wolvenroedel in Europa telt daarom meestal slechts een zestal wolven.

Wat zijn de (belangrijkste) maatregelen in het wolvenplan?

Vee beschermen

Om de wolf af te schrikken kun je het best elektrische rasters of netten zetten. Die moeten goed aaneengesloten zijn en tot op de grond komen. Want de wolf vindt zijn weg door de kleinste gaten. Als er geen of onvoldoende preventieve maatregelen worden genomen, kunnen wolven vee aanvallen. Alle informatie is daarover te vinden op www.natuurenbos.be/wolf

Schade uitbetalen

Het Natuurdecreet voorziet dat de Vlaamse overheid schade door beschermde dieren onder bepaalde voorwaarden vergoedt. Schade aan vee door wolven hoort daarbij. Meld de schade zeker binnen de 24 uur aan de Natuurinspectie. Specialisten komen dan langs om de oorzaak te onderzoeken.

Rescue kits

Ben je een schapenhouder en werden al enkele schapen aangevallen door vermoedelijk een wolf? Dan kun je bij Natuur en Bos rasters lenen om de wolf af te schrikken. Die zijn 400 meter lang en hebben een stroomklok. Er zijn zelfs vrijwilligers die je helpen om die rasters sneller te plaatsen.

Honden beschermen

Loslopende honden kunnen door de wolf als prooi of concurrent worden aanzien. Behalve in hondenlosloopzones moeten honden steeds aangelijnd zijn. Het is van belang deze regel te respecteren, ook om verstoring van andere diersoorten of andere bezoekers te vermijden. .

Hoe ziet een goede afrastering eruit?

Een wolf-werende afsluiting is een afsluiting waar een wolf **niet onder, niet door** en **niet over** kan, én die bovendien **afschrikt**. Dit laatste gebeurt door middel van een **elektrische puls**, die minstens **onderaan** (beneden 20 cm) en **bovenaan** (tot 120 cm) aanwezig is.

Voor de meest typische afsluitingen gelden daarbij de volgende normen:

- (1) Een **netvormig raster** zonder stroom (ook wel *ursusdraad* of *schapengaas* genoemd) van **minimaal 120 cm hoog**. De afstand tot de grond bedraagt **maximaal 3 cm**. De buitenzijde wordt aangevuld met **schrikdraden**: tenminste één **bovenaan**, en één op ongeveer **15 cm hoogte**. Een derde draad op ongeveer **40 cm** is ook aan te raden. De spanning bedraagt **minimaal 4.500 Volt**.

Bestaande rasters vanaf 90 cm kunnen bovenaan met schrikdraadvoorzieningen worden aangepast tot de aangewezen hoogte (bv. met behulp van *afstandsisolatoren* of aanvullende schrikdraadpalen).

- (2) Een **stroomvoerend schapennet** (ook wel *flexinet*, *elektronet* of *schrikdraadnet* genoemd) van **minimaal 120 cm** hoog. Het net moet dicht aansluiten bij de grond. De spanning bedraagt **minimaal 4.500 Volt**.

Bestaande netten vanaf 90 cm kunnen worden uitgebreid tot de aangewezen hoogte, of worden vervangen.

- (3) **Stroomvoerende schriklinten** of -draden met tussenafstanden van **maximaal 20 cm**. De afstand tot de grond bedraagt **maximaal 15 cm**. De afsluiting is **minimaal 120 cm** hoog. De spanning op elk van de linten (draden) bedraagt **minimaal 4.500 Volt**.

Bestaande afsluitingen vanaf 90 cm kunnen met aangepaste of aanvullende schrikdraadpalen worden uitgebreid tot de aangewezen hoogte.

Aanvullende schrikdraden aan de buitenzijde van bestaande rasters moeten voldoende **zichtbaar** zijn (bv. door middel van waarschuwingsbordjes).

Zorg ervoor dat de afsluiting voldoende strak gespannen is, en geef bijzondere aandacht aan poortjes, het dwarsen van sloten... Geef ook de nodige aandacht aan het onderhoud, inclusief het behoud van de elektrische spanning. **Een ketting is maar zo sterk als de zwakste schakel!**

Hoe herken je een wolf?

- Korte driehoekige en rechtopstaande oren die ver uit elkaar staan, wollig aan de binnenkant
- Rechte ruglijn. Van kop tot romp meet een wolf 1 à 1,5 meter met een schofthoogte van 65 tot 80 cm.
- Dik behaarde, afhangende staart met vaak een donkere punt, 30 tot 50 cm
- Beige tot rossig bruine vacht en een grijze rug
- Grote, lange poten met lange nagels
- Wit rond de bek
- In de wolvenkeutels zitten haar en stukjes bot.

Wat eet een wolf?

Op het menu van de wolf staan edelherten, reeën en everzwijnen. Soms ook hazen en konijnen. Per dag eet hij 3 à 4 kilo vlees. Vinden ze een gemakkelijkere prooi, zoals onbeschermd vee of loslopende huisdieren? Dan durven ze die aan te vallen.

Waar leeft een wolf?

Wolven gedijen in uiteenlopende habitats. Toendra, steppe, prairie, bos, ... Als er maar eten en rust in de buurt is. Het eerste Vlaamse wolvenkoppel heeft niet voor niets het uitgestrekte Bosland uitgekozen als leefgebied. Hun thuis, de *home range*, is zelfs nog een stuk groter en strekt zich uit over 200 km², van Lommel, over Peer tot Oudsbergen.

Wanneer is een wolf actief?

Wolven leefden vroeger vooral overdag. Sinds de intensieve jacht op de wolven in de 19de eeuw schuwen ze de mens en zijn ze veel actiever 's avonds en 's nachts. Nu de wolf weer de ruimte krijgt om te leven, is hij uitzonderlijk overdag te zien.

Hoe leeft een wolf?

Wolven zijn sociale dieren. Ze leven in familiegroepen van 4 tot 20 dieren. In Europa bestaan de roedels meestal uit 6 tot 8 dieren: een ouderpaar en hun kinderen. Net zoals thuis zijn mama en papa de baas. Zij bepalen waar ze gaan jagen en hoe ze dat gaan doen. Vóór het jong 2 jaar oud is, verlaat het meestal het nest om zelf een roedel te beginnen.